

विर् (auch विर्, वैटति *Jmd anfahren, schmähen* (आक्रोशे) Dhātup. 9, 30.

विर्क m. f. n. = पित्त *Beule* COLEBR. und LOIS. zu AK. 2, 6, 2, 4.

विठ n. = अतरिनि Nir. 6, 30 bei der Erkl. von शिरिम्बिठ.

विड् (विड् geschr.), वैडति = विर् Dhātup. 9, 30, v. 1.

विद्, विन्द, विन्दति = भिद् *spalten* Dhātup. 3, 27.

विदल (von विद्) n. AK. 3, 6, 2, 32. 1) n. *Abspalt, Span, Schnitzel* (besonders das durch Spaltung in der Mitte entstandene): वंश° सूच. 2, 138, 7. लता° 1, 63, 14. विदलचूर्णाद्यपि कार्यम् Çaṁk. zu Bṛh. År. Up. S. 37. *gespaltenes Bambusrohr* Jāś. 1, 182. Mārk. P. 33, 5. शिफाविदलरज्जाद्यैर्विदध्यान्वृत्तिर्दम् M. 9, 230. *eine gespaltene Erbse* सूच. 2, 309. 7. मत्स्यमूत्रविदलप्रायः Dhātup. 79, 13. विदलमर्धविदलमिव Çaṁk. zu Bṛh. År. Up. S. 139. विदलार्ध 140. Vgl. मसू°. Buār. zu AK. giebt nach ÇKDr. dem n. noch folgende Bedd.: Goldblättchen n. s. w. (स्वर्णादेर-वपवः), ein aus Rohr u. s. w. gemachter Korb (वंशादिवृत्तपात्रविशेषः), Paste aus Granaten (दाडिमकल्कः). — 2) m. *Backwerk, Kuchen* (पिष्टकः) Çabdar. im ÇKDr. — 3) m. *Bauhinia variegata* (vgl. कुदाल, काविदार) Çabdar. im ÇKDr. — 4) f. *Ipomoea Turpethum* R. Br. (त्रिवृत्) Rāś. im ÇKDr. — Ueberall mit व् geschrieben, so dass die Zurückführung auf दल् mit वि als ganz natürlich erscheint, um so mehr, da दल् dieselbe Grundbedeutung hat. Zur Schreibart mit व् und zur Zurückführung des Wortes auf विद् = भिद् haben uns nur विदलकारी und विदलसंस्कृत vermocht. — Vgl. वैदल.

विदलकारी (वि° + का° von 1. कार्) f. *Schlitzerin von Flechtreis* VS. 30, 8.

विदलसंस्कृत (वि° + सं°) adj. *aus Hälften zusammengesetzt*: °त इव वै पुरुषः Air. Br. 4, 22.

विदलीकृत (von विदल + 1. कर्) adj. *gespalten, zerspalten*: ते गजाः — नारार्चैर्विमुखा °कताः MBu. 7, 1134. 8, 5020. तैस्तु पूर्वमयं सेतुः शतधा °कतः 10, 193. Hariv. 2689. 4310. R. Gorr. 1, 48, 2. R. 6, 28, 23. हि° in zwei Theile gespalten Hariv. 4319. — Ueberall mit व् geschrieben.

विन्द s. विद्.

विन्दवि (von विन्दु) N. einer Oertlichkeit gaṇa गङ्गादि zu P. 4, 2, 138. — Vgl. वैन्दवि.

विन्दवीप 1) adj. von विन्दवि gaṇa गङ्गादि zu P. 4, 2, 138. — 2) m. ein Fürst der Bindu gaṇa दामन्यादि zu P. 5, 3, 116. — Vgl. वैन्दवीप.

विन्दु (von विद्, विन्द = भिद्) m. Nir. 2, 1. Uśval. zu Uśadis. 1, 11 (parox.) 1) (ein abgelöstes Theilchen) Tropfen (AK. 1, 2, 2, 6. Trik. 3, 3, 209. H. 1089. an. 2, 234. Med. d. 10. fg. Halā. 3, 35); *Kügelchen, Punkt, Tüpfel*: ऊर्ध्वं विन्दुहृदयद्रव्यैः ककुदादि AV. 10, 10, 19. किरणय 9, 1, 21. 19, 30, 3. फेनमस्यति वल्लोच्चं विन्दून् 12, 3, 29. यद्विन्दूनां भू-त्तयेत् TS. 6, 6, 2, 5. Kauç. 13, 46. ग्राय° Āpast. beim Schol. zu Kāty. Çr. 3, 7, 13. सूच. 1, 317, 12. M. 3, 142. R. 2, 74, 14. विस्तीर्यते यशो लोके तै-लविन्दुरिवाम्भसि M. 7, 34. संतिप्यते यशो लोके घृतविन्दुरिवाम्भसि 34. अम्भो° Megh. 22. वर्षाय° 36. काम° *die geliebten Tropfen* (des Feuers so v. a. Oeltropfen) Brāg. P. 7, 11, 34. अविन्दून्मुञ्चते नयनाब्जयोः 1, 14, 23. वाष्प° R. 2, 79, 16. Çāk. 184. त्रलविन्दुलोचनपल (मानुष्य) Spr. 217. यान्यश्रुविन्दूनि (neutr.) MBu. 7, 2113. ह्रस्वविन्दुविचित्राभ्यां चर्मभ्याम् R. 2, 100, 21 (108, 21 Gorr.). कनक° R. Gorr. 2, 96, 16. रजत° 3, 40, 26.

घृतविन्दुपुण्ड्र Verz. d. Oxf. H. 230, b, 3. Sūras. 3, 3, 6, 2. 7. 10. 14. 16. 17.

10, 10. 11. 13. = भुवोर्मध्यं d. i. in der Mitte der Augenbrauen aufgetru- gene furbige Tüpfel Med. das Zeichen des Anusvāra (Vop. 1, 17), das in der Mystik eine grosse Rolle spielt und mit Çiva in Verbindung ge- bracht wird, Ind. St. 2, 1. fg. 33. MBu. 13, 1241. Brāg. P. 7, 13, 53. Verz. d. Oxf. H. 104, b, 9. fg. 233, a, 35. Kāthās. 46, 116; vgl. नादविन्दूपनि- पद्. das Zeichen der Null Spr. 3828. R. Gorr. I, cxxxi. ein Punkt, wel- chen Schreiber über ein ausgestrichenes Wort setzen, um anzuzeigen, dass es gelten solle, Nāish. 1, 21; vgl. कृपडलना. ein in Punkten appli- cirtes Caeterium सूच. 1, 36, 10. Nach H. an. und Med. eine in Form eines Punktes hervortretende Lippenverwundung (durch den Biss eines Verliebten). — 2) Tropfen als Maass Uśval. a. a. O. — 3) in der Dra- matik ein scheinbar unbedeutender Zwischenfall, der wie ein Oeltropfen im Wasser einen grossen Umfang gewinnt, Daçar. 1, 16. 17. 28. अवात्त- रार्धविच्छेदे विन्दुरच्छेदलक्षणम् Pratiṣar. 20, b, 9. = त्रपकार्यप्रकृति (so liest ÇKDr. st. त्रपकार्यप्रकृति der gedr. Ausg.) Med. — 4) N. pr. eines Mannes gaṇa गोपवनादि zu P. 2, 4, 67. gaṇa विदादि zu 4, 1, 104. eines Āṅgiraśa, Liedverfassers von RV. 8, 83. 9, 30. Verfassers einer Rāsa- paddhati Verz. d. B. H. No. 970. pl. N. eines Kriegerstammes gaṇa दामन्यादि zu P. 5, 3, 116. — Vgl. कुशविन्दु, कुसुमविन्दु (u. कुसुमविन्द- तृणविन्दु, द्विविन्दु, शण°, वैन्दव, वैन्दवि.

विन्दुक (von विन्दु) m. Tropfen: शोणित° R. 4, 9, 83.

विन्दुकिट (von विन्दुक) adj. mit Tropfen übersogen: वदनं घर्मेद्वै- र्विन्दुकिटम् Schol. zu Çāk. 29.

विन्दुघृत (वि° + घृत) n. Bez. einer bestimmten Mixture, welche in kleinen Theilen genommen wird, Çārṇa. Sām. 2, 9, 11.

विन्दुचित (वि° + चित) m. ein best. Thier, = रोहिण्य Nigh. Pr.

विन्दुचित्रक (वि° + चि°) m. die getüpfelte Antilope Çabdar. im ÇKDr.

विन्दुजाल (वि° + जाल) n. ein Netz von Tüpfeln (auf der Haut eines Elephanten) Trik. 3, 3, 299. H. 1229. °क n. dass. AK. 2, 8, 2, 7. Halā. 2, 64

विन्दुतल्ल (वि° + तल°) m. Würfel (घत) Har. 171. Schachbrett (शारि- फलक) und eine Art Vierschach (चतुरङ्गकः ÇKDr. तुरङ्गक, als wenn च copula wäre), n. H. an. 4, 273. m. Med. r. 289.

विन्दुतीर्थ (वि° + ती°) n. N. pr. eines heiligen Badeplatzes Verz. d. Oxf. H. 71, a, 25. N. 1. — Vgl. विन्दुसरस्.

विन्दुदेव (वि° + देव) m. Med. n. 1 = ॥: nach ÇKDr. (u. ॥) eine buddhistische Gottheit; nach Wilson ein Boia. Çiva's (vgl. MBu. 13, 1241 und u. विन्दु 1, gegen das Endo).

विन्दुनाथ (वि° + नाथ) m. N. pr. eines Lehrers der Haṭhavidyā Verz. d. Oxf. H. 234, a, 2 (Verz. d. B. H. 196, 10. Halā. 16).

विन्दुपत्र (वि° + प°) m. eine Art Birke (भूर्ज, भूर्जपत्र) Ratnam. im ÇKDr. Nigh. Pr.

विन्दुपत्रक (wie oben) eine als Gemüse gebrauchte Amaranthusart Nigh. Pr.

विन्दुफल (वि° + फल) n. Perle Nigh. Pr.

विन्दुमत् (von विन्दु) 1) adj. tropfig, in Klümpchen geballt Air. Br. 3, 26. Kāty. Çr. 25, 2, 3. — 2) m. N. pr. eines Sohnes des Marikī von der Bindumati Brāg. P. 5, 13, 13. — 3) f. °मती a) Bez. einer Art von